لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

داکټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع ژلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزید

ژباړه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سریزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام علی رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، یو مختصر او جامع کتاب ولیکم چي دلمانځه په اساسي احکامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه کولو وړ وي. نو ما تقریباً ټول هغه کتابونه را غونډ* کړل کوم چي دلمانځه په باره کي لیکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر کتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه یوه اړخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځینو کتابونو دلمانځه د اداء کولو طریقه او کیفیت ذکر کړی وو، خو دهغه اهمیت او فضیلت ته به یي اشاره نه وه کړې، او ځینو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقیق کړی وو کوم ته چي یو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کې اړتيا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چې دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چې يو مسلمان ته يې زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دليل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصيلي مسائل مي پريښودل، او دلوستونکي دزياتې استفادي لپاره مې داسې طريقه غوره کړه چې هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته يې ژباړه هم آسانه وي.

لـه الله ﷻ څخه غوارم چې دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادې وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزيد

رياض-١/١/١٤١٤هـ

يادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستوري (*) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پای کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنی خبري

لـه پیغمبر ﷺ څخه پـه صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الـــزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

تـــرجمه: اسلام په پنځو (بنيادونو) باندي جوړ دی: (يدې) اقـرار کول چي بيله الله ﷻ څخه دعبادت وړ او حق معبود* نشـتـه، او محمـد ﷺ دالله پيغمبر دی، او لمونـځ کـول، او زکـات ورکـول، او روژه نـيول، او دکعبي شريفي حج کول -دهغه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حديث شريف داسلام پـنځه ارکـانو تـه شـامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چې بيله يو الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدايانو) نفي کوي چې بيله الله ﷻ څخه يې عبادت کيږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چې شريك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چې بيله الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چي (په عدل سره دکائناتو) پالل او تدبير* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بيله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ويلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دريو شيانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهيت توحيد:

او هغه دادی چي يواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هيڅ ډول دا (عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.
او دا هغه توحيد دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پيدا شويدي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ترجمه: او ما پيريان او انسانان ندي پيدا کړی مګر ددي لپاره چي (يواځي*) دوی زما عبادت وکړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پيغمبران را ليږلي، او کتابونه يې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقيق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي يو پيغمبر ليږلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې)
چي تاسو (يواځي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله
معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دی، نو کله چي دتوحيد
معنی دا شوه: چي يواځي ښايي دالله عبادت وشي، نو
بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم
شرك ګڼل کيږي، نو که څوك په خپل اختيار سره بيله
الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلاً دهغه لپاره
لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال ځني* وکړي،
يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروی ورته حلال کړي، يا
د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او يا داسي نور، نو
دا په حقيقت کي* له الله سره شريك نيول دي، او شرك
له ټولو نه لويه ګناه ده چي (دمسلمان) ټول نيك اعمال
له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادی چي انسان پدي اقرار وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځي* الله ﷻ (دمخلوقاتو) پيدا كونكى، روزي وركونكى، ژوند ښونكى، مرګ راوستونكى، (دكائناتو) پالونكى، او داسمانونو او ځمكو څښتن دى. او پدي سره اقرار كول دهغه فطرت (تقاضا) ده په كوم چي الله ﷻ مخلوقات پيدا كړيدي، تردې پوري چي په كومو مشركينو كښي چي زموږ پيغمبر محمد ﷺ راليږل شوى وو، هغوى هم پدي توحيد اقرار كاوه او ترينه منكر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٣١]

ترجمه: (اې پيغمبره مشركينو ته) ووايه چي څوك تاسو ته له آسمان او ځمكي نه روزي* دركوي؟ او څوك دغوږونو او سترګو مالك دى؟ او څوك ژوندى له مړي نه او مړى له ژوندي څخه راوباسي؟ او څوك

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبير او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووايي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووايه چي آيا تاسو (د الله څخه) نه ويريږئ؟.

او له انسانانو نه ډير کم داسي خلك شته چي د ربوبيت له توحيد نه يې په ښکاره انکار کړيدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقيده لري، خو يوائي* دتکبر او عناد په وجه يې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړيدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آياتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو يې په هغه يقين او باور درلود.

دريم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحيد:

د اسماء او صفاتو توحيد دادی چي دالله په هغو صفاتو ايمان ولرو چي دخپل ځان لپاره يې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او يا پيغمبر ﷺ د الله جل جلاله لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي د الله جل جلاله دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بي لدې چي دهغه په کيفيت او څرنګوالي پوه شو، او يا يې بيان کړو، او بيله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يو شان وګڼو، او يا يي په اصلي معنى کي تغير راولو، او يا ورنه انکار وکړو، الله جل جلاله فرمايي: ﴿وَلِلَّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير ښه او ښايسته نومونه دي، نو (الله جل جلاله) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله جل جلاله فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: د الله په شان* او څېر بل هيڅ شى نشته، او هم هغه ښه اوريدونکى او ښه ليدونکى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو پـه (لا إله إلا الله) ویلـو کـي ددي (پورتنـیو) دریو شـیانو اعـلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوك چي (لا إله إلا الله) پـه خوله سره ووایي او په معنی یي پوه شي، او دهغـې مطابق عـمل وکړي، یعني الله ته شریك پیدا نکـړي، او یواځـي هغـه دعـبادت لائـق وبولـي، نـو دا (سـړی) حقیقـي مسـلمان دی، او هغـه څـوك چـي دغـه کلمـه پـه خولـه سـره ووایـي، او دهغـې مطابق پـه ظاهره سره عـمل وکړي، خو په زړه کي په هغې عقیده ونلري، نـو دا (سړی) منافق دی، او هغـه څوك چي دغه کلمه پـه خولـه ووایـي، او دهغـې پـه خـلاف عـمل وکـړي، نـو دا (سـړی) کافـر دی، کـه څـه هـم دا کلمـه پـه وارو* وارو ووایي (بیا هم مسلمان نه بلل کیږي).

او پـه (محمـد رسـول الله) بـاندي شـهادت* ویـلو معـنی داده: چـي پـه هغـه دیـن او رسـالت باندي ایمان راوړو کـوم چـي محمـد ﷺ دالله جَلَّ جَلَالُهُ لـه جانـبه مـوږ تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړي دي، او په کومو چي يې امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شيانو نه چي يې منع کړيده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چي (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپيغمبر ﷺ دشريعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتيا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پيغمبر راغلی دی، چي ډير سخت او درونډ دي پر ده باندي هغه څه چي تاسو ته تکليف رسوي، (او) په تاسو باندي ډير حرصناك دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی.

او فرمايي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چي دپيغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقیقت سره) هغه دالله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمایي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۳۲]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپیغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چي په تاسو رحم وشي.

او فرمایي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاء عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ۲۹]

ترجمه: محمد دالله ﷻ پیغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چي لده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګیر، او په خپلو مینځونو کي مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمایي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَذَٰلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مګر پدي (خبره) چي يواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځيدونکی او مايل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالدارو خلکو* د مالونو څخه اخيستل کيږي او فقيرانو او نورو د زکات مستحقو کسانو ته ورکول کيږي، او هغه داسلام دارکانو څخه يو لوی رکن دی، چي په هغه سره اجتماعي لاسنيونه* او دافرادو په مينځ کي يو له بل سره مرسته او تعاون کول مينځ ته راځي، او پدي شکل سره يې فقير او محتاج لره په مالدار سړي باندي دا حق ګرځولی دی چي بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:

الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ١٨٣]

ترجمه: اې مومنانو په تاسو باندي روژه فرض کړې شويده، لکه څنګه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وويريږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

[آل عمران: ٩٧]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلكو* باندي دبيت الله حج كول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي كافر شو (ويې نه مانه دغه حكم) نو بيشكه الله د ټول عالم نه بې پرواه دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بیله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحیح کیدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروایي کول دمنافقینو له صفاتو څخه شمیرل کیږي، او (په مکمل ډول سره) پریښودل یي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسان داسلام له دایري نه وزي، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاةِ».

ترجمه: دسړي او دکفر او شرك په مینځ کي (جلاکونکی حد) دلمانځه پریښودل دي. او فرمایي: «الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

ترجمه: کوم عهد او پیمان چي زموږ او ددوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) تر مینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پریښود نو په ربښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یي حَسَن بللی دی).

لمونځ داسلام بنیاد او اساس دی، او هغه دالله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ دالله ﷻ سره دبنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو دقدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له ټولو نه اولینه فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونځ پدي امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له ټولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، یعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکیدلو سبب ګرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه دیو کس دکور ددروازې مخي ته یوه ویاله* وي او هره ورځ په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ایا دده (په بدن) کي به څه خیري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وویل: نه، هیڅ خیري* به پاتي نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو دا (په ورځ کي) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغــه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه ووېرېږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله ﷻ پــه قــرآن کــريم کــي دلمانځــه او لمونــځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصيه کړيده، الله ﷻ فــرمايي: ﴿حَــافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

تــرجمه: پــر (ټولــو) لمونځونــو بــاندي محافظـت وکـړی، او (پـه خاصـه توګـه) پـه مينځنـي (مازديګـر لمونـځ بـاندي، او (پـه لمانځـه کـي) الله تـه پـه ويـره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِمِ الصَّلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړې، په رښتيا سره لمونځ (انسان) له بې حيايي او بدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

ترجمه: اى مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ کولو سره مدد وغواړى، په رښتيا سره چي الله له صبر کونکو سره دى.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: په تحقيق سره لمونځ پر مومنانو باندي معين او ټاکلى وخت کي فرض دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ﷻ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله ﷻ فرمايي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفګان* راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله ﷻ په خپل مبارك کتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او ګنهګارانو ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پرينبودل دي، هغه فرمايي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديګر* لمونځ وکړي نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنګه چي په صحيح حديث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديګر لمونځ وکړي، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي يو عام او ښکاره عبادت دی، چي معنى او مفهوم يي دادی چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او کامل اطاعت يي وکړي چي هيڅ شريك او ساری* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته دتقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربيه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي دلمونځ کونکي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګۍ کي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نـو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شـکل سـره لمونځونـه پـه خـپلو وخـتونو کـي پـه هغـه طـريقه سره اداء کړي چـي الله ﷻ مشـروع کړيده، تـر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پيغمبر ﷺ اطاعت پر ځای کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شيانو سره کيږي:

لومړی: غُسل (ځان مينځل):

چي دجنابت*، حيض، او نفاس نه وروسته کيږي، پداسي شکل سره چي ټول بدن او ويښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نيت ومينځي*.

دوهم: اودس کول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاةِ فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَينِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومنانو کله چي لمانځه ته دولاړيدلو (نيت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنګلو* پوري ومينځئ، او پر خپلو سرونو باندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلې پښې* تر بجلکو* (پنډیو) پورې (ومينځئ).

نو دا مبارك ايت په هغو شيانو مشتمل دی دکومو چې مراعات په اودس کولو کې واجب دی، او هغه شيان دادي:

۱- دمخ مينځل دخولې او پوزې ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنګلو پورې دلاسونو مينځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پورې دپښو مينځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چې له مردارۍ او نجاست (ګندګۍ) نه لکه: تشې بولې*، ډکې بولې* او نورو نجاستونو (ګندګيو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تيمم وهل

له هغو اسانتياوو او سهولتونو څخه چي الله ﷻ مسلمانانو ته ورپه برخه کړيدي، يو هم دادی چي داوبو دنشتوالي په وخت يا په هغه صورت کي چي داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته يي تيمم وهل روا کړيدی. (دتيمم طريقه) پداسي شکل سره ده چي لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بيا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (که مو چيري اودس يا غسل کولو ته ضرورت شو) او بيا مو اوبه ونه موندلي* نو په پاکه خاوره سره تيمم وکړی، (يعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار ﷺ وايي: پيغمبر ﷺ زه په يو کار پسي واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مي پيدا نکړي، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کي داسي ولغړيدم* لکه څنګه چي يو حيوان لغړي (او بيا مي لمونځ وکړی)، او بيا پيغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مي ورته بيان کړه، نو ويي فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى اليَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چي لاسونه دي داسي په (ځمکه) وهلي وای، او بيا يي لاسونه يو ځل په ځمکه ووهل، او بيا يي په چپ (لاس) سره ښی (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پـنځه لمونځونـه فـرض کړيـدي، او هغـه: دسـهار، غرمي، مازديگر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعـته دی، او وخـت يـي له دوهمـي سپيدي* (هغـه پـراخه روښنايـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلـور رکعـته دی، او وخـت يـي دآسمان له مينځ نـه دلمر له زوال څخه شروع بيـا تـر هغـه پـوري دوام لري چي دهر شي سيوری يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازديگر لمونځ:

او هغـه څلـور رکعـته دی، وخت يي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه وتلو نـه شـروع کـیږي تـر هغـه پـوري چـي دهـر شـی سیوری دوه برابره شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال پـه وخـت کـي وي، او دضـرورت وخـت يـي دلمـر تـر لويدلو پوري دی.

۴- دماښام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت يي دلمر لويدلو* نه تر سره شفق* ورکيدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغـه څـور رکعـتـه دی، وخت يي دماښام دوخت لـه ختميدلو نـه وروسته بيا دشپي تر دريمي حصي او يا اولي نيمايي حصې پوری دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدي نه چي بدن او دلمانځه ځای په تیر شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کي بیت الله شریف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او یا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نیت به په زړه کي کوي، او بیا به لاندي افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبیر (تکبیر تحریمه) «الله اکبر» به وایي، پداسي حال کي چي دسجدي ځای ته به ګوري.

۲- دتکبیر ویلو په وخت کي به خپل لاسونه داوږو برابر او یا دغوږونو دبرابرۍ په اندازه پورته کوي.

۳- د«الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»(١)، او که وغواړي دا دوعا دي ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»(٢).

۴- بـيا بـه وايـي «أَعُــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»(٣)، او بـيا بـه «الحمد لله» لولي:

---

(١) ترجمه: الهي! تا په پاکي سره يادوم او ستا پوره ستاينه کوم، او مبارك دی نوم ستا، او اوچت دی شان او شوکت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(٢) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والی راولې، لکه څنګه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ کي لري والی راوستی دی، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك کړې لکه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاکه کړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلۍ سره ووينځې.

(٣) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْـــدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَــوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُســـتَقِيمَ * صِــــرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَـــيهِمْ وَلاَ الضَّـــالِّينَ﴾[1]، او لـدې وروسته به «آمين» وايي.

۵- بـيا بـه لـه قـرآن كـريم نـه هغـه سـورت او يـا هغه آيـتونه لولـي چې پـه ياد يي وي او ورته اسانه وي، لکه دا ســـورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُــونَ فِـــي دِيـــنِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی شروع کوم.

(۱) تـرجمه: ټولـي غـوره سـتاينې يواځـې الله تعـالى لـره دي چې دټـول عـالم پـالونكى دى. ډير زيـات مهربان او پـوره رحـم لـرونکى دى. دجزاء دورځې خـاوند دى. يواځي سـتا عبادت کوو او يواځې له تا څخه مرسته غواړو. مونـږ تـه سمه لـياره وښيـنه. دهغـو کسـانو لـياره چي تـا پـر هغـوى بـاندي انعـام کـړى دى، نـه دهغـو کسـانو لـيـاره چي وربـاندي غضب کـړې شوى، او نه دګمراهانو لـياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْـــتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[١] ، او يا دقرآن كريم بل كوم سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللهُ أَكْبَر»[٢] په ويلو سره ركوع كوي، پداسي حال كي چي ملا* به يي سيده او برابره وي، او لاسونه به يي پر ځنګنونو* ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[٣] به وايي، او دري ځلي* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[٤] په ويلو سره له

---

(١) ترجمه: كله چي دالله مرسته او برياليتوب رارسيږي. او ووينې چي خلك جوپې جوپې د الله په دين كي ننوځي. نو خپل پروردګار په پاكۍ ياد كړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشكه چي هغه ډير دتوبې قبلوونكى دى.

(٢) ترجمه: الله ډير لوى دى.

(٣) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول كړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که یوازي ځانته وي، او له دریدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»(١) وایي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کیدو په وخت کي به «رَبَّنا وَلَكَ الحمدُ...» تر آخره پوري وایي.

٨- بیا به د «الله أکبر» په ویلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي متهان* (یا څنګلي) به یي له بغلونو څخه، او ورنونه* به یي له لینګو* څخه لیري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندی

(١) ترجمه: اې زمونږ پروردګاره! تا لره تهوله غوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چي تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه پـوزي سره، دواړه وُرغوي*، ځنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُـــبحانَ ربيَ الأعلى»(۱) بـه دري واره او يا زيات وايي، او چي کومـه دوعـا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بـيا بـه د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورتـه کـوي، او پـر چـپه پښـه بـه کښيني، او ښي* پښـه بـه دَرَوي*، او لاسـونه بـه پـر ورنونـو او ځنګـنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِـــرْ لِـــي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»(۲) به وايي.

۱۰- بـيا بـه د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کـوي، پـه کـوم ترتيب سره چي يي لومړی سجده وکړه،

(۱) ترجمه: پاك دی ځما لوی پروردګار.

(۲) ترجمه: الهي! مـا تـه بخښـنه وکړې، او پـه مـا رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را تـه راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډول سره يې يو ركعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اكبر» په ويلو سره دوهم ركعت ته پورته كيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن كريم يو سورت وروسته وايي، بيا به ركوع ته ځي، بيا به له ركوع څخه راپورته كيږي، بيا به دوه سجدي كوي، په هماغه ترتيب سره لكه څرنګه چي يې په لومړي ركعت كي وكړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمې سجدې څخه سر را پورته كړي هماغسي به كښيني لكه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ كي كښيناستلى* وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَينا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»[۱] ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه چیري لمونـځ دوه رکعتـیز وو لکـه د سـهار، جمعـي، او یـا اختر لمونـځ نـو تـر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروسـته به «اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّـــكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِـــيدٌ»[1] ووايـــي، او له څلورو شیانو څخه بـه پناه غـواړي او داسي بـه وايـــي: «اللّٰهُـــمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نـیکو بـندګانو، زه شـاهدي ورکـوم چـي بـیله الله نـه بـل د عـبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم ﷺ او د ابراهیم ﷺ پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره تـه سـتایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهل وعیال باندي، لکه څنګه چي دي برکت نازل کړی دی پر ابراهیم ﷺ او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَـــذَابِ جَهَـــنَّمَ، وَمِـــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَـــاتِ، وِمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[١]، او بيا بـه دخپـل ځـان لـپاره ددنـيا او اخرت دخير غوښتلو دوعـا کـوي، او دا (دوعاګانـي او اذکـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دوارو کي ويل کيږي.

بـيا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[٢] ويلو سره ښي طرف ته سلام ګرځوي، او بيا به په «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ويلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او کـه لمونځ دري رکعتيز وي لکه دمابنام لمونځ، او يـا څلـور رکعتـيز وي لکـه دغرمـي، مازديګـر، او ماســخوتن لمونځونــه، نــو د لومــړي ناســتي له

---

(١) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتنې د شر څخه.

(٢) ترجمه: سلام (سلامتيا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحيات..» نه وروسته به «الله اکبر» ووايي او وبه دريږي، او بيا به «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به رکوع او سجده وکړي، لکه څرنګه چي يي په اولو دوو رکعتونو کي وکړه، بيا به په همدا ډول سره څلورم رکعت کوي، ليکن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّك» په شکل کښيني، او هغه داده چي ښي پښه ودَرَوي، او چپه پښه به تر هغه لاندي کښيږدي، او کوناټي به پر ځمکه کښيږدي، او بيا به «التحيات..» ووايي، دمابنام په دريم رکعت کي، او دغرمي، مازديګر او ماسخوتن په څلورم رکعت کي، او بيا به پر پيغمبر ﷺ باندي درود «اللهمَّ صَلِّ..» وايي، او که وغواړي نو دوعا دي وکړي، او بيا به ښي او چپ طرف ته سلام وګرځوي لکه څرنګه چي مخکي بيان وشو.

او پدي ترتيب سره يي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي اوويشت درجي زيات فضيلت او غوره والی لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روايت دی چي پيغمبر ﷺ فرمايي: «لقد هممْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازلِهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په رښتيا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وويل شي)، اوبيا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه يي) ورباندي وسوځوم. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړی دی).

نو که چيري دجماعت لمونځ پريښودل لويه ګناه نه وای، پيغمبر ﷺ به دوی دکورونو په سوځولو سره نه تهديد* کولای. او الله ﷻ فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالي او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګ) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هيڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مينځ کي ديووالي او وحدت درامينځ ته کيدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشويق کړي نه وي، او په هغه سره يې امر نه وي کړی.

دجمعي ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ يادونه او تعظيم کوي، او ددنيا له کارونو او مصروفيتونو نه ليري په مسجدونو کي راغونډيږي، تر څو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه يوه مهمه فريضه او وجيبه* په ځای کړي، او دخطيبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښيږدي، کوم چي په خطبه کي يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندي کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چي خطيب دهغي پواسطې سره اوريدونکي د الله ﷻ توحيد ته رابولـي*، او هغوی ته نوی ژوند ورکوي، او د الله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يي په زړونو کي بيا تازه کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو کله چي دجمعي په ورځ د (جمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو د الله وذکر (لمانځه) ته ورودانګی*، او پلورل* (او پيرودل)* پريږدی، دا ستاسو لپاره ډيره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چي کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي خـواره* شـي، او دالله فضـل وغـوارئ، او الله پـه ډيـرو يـادوولو سره يـاد كـړئ، ژر دی چـي كامـيابه بـه شي.

او دجمعـي لمونـځ پـر هـر مسـلمان نـر او ښځـي باندي فـرض دی، کله چي بالغ* ازاد او مقيم* وي، او پيغمبر ﷺ هميشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره يـي ډيـره سـخته سزا ټاكلي ده چـي هغـه نـه اداء كـوي، پيغمبر ﷺ فرمايـي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَـاتِ أَو لَيَخْـتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پرېښودلو نه دي خلك په کلکه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو بانـدي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـيا بـه دغافلانو (ګمراهانو) لـه جملي نه وي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَـنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستی او تنبلی په وجه پريږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه رکعته دی، چي يو مسلمان به يي په اِمام پسي دمسلمانانو سره يوځای په جَمعه کي اداء کوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح کيږي، نو مسلمانان به سره يو ځای راغونديږي، او اِمام به دوی ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان تردي که خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُـرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ١٨٥]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تكليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دی، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُكلف كوي، او دداسي كار امر ورته نكوي چي په هغه نشي توانيدلای*، او له دې امله چي په سفر كي هم دمشقت او تكليف اتكل دی، نو الله ﷻ په هغه كي دوه شيان داسانتيا لپاره روا كړيدي:

لومړی: دلمانځه لنډول (قصر كول):

پداسي ډول سره چي څلور ركعتيز لمونځ به دوه ركعته كوي، نو كه چيري ته مسافر وې نو دغرمي، مازديگر او ماسخوتن لمونځ دوه ركعته وكړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمابنـام او سـهار لمونـځ پـه خـپل حالـت پاتـي کـيږي يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځـه لـنډول دمسـلمانانو لـپاره دالله ﷻ له طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصـتونو) پـه ځـای کـول هماغسي خوښوي لکـه څـنګه چي دګران حکمونـو (عزيمـتونو) پـه ځـای کول خوښوي.

دسـفر پـه حکـم کـي: دموټر*، الوتکـي، کښـتۍ*، ريـل ګـاډی، څـارويو*، او يـا پښـو سـره سفر کـول برابر دي، دي ټولـو تـه سفر ويلـي کـيږي، او لمونـځ پکښـي کـي لـنډ کـيږي، تر څو چي سفر دګناه په مقصد نه وي (چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول:

مسـافر تـه روا دي چـي دوه لـمونځونـه يـو ځـای پـه يـوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديګر لمونځونه بـه يوځـای کـوي، او همـدا رنګـه دمابنـام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونـه بـه يوځـاى كـوي، او ددوارړو لمونځونو وخت بـه يـو كـوي، خـو دواړه لمونځونه به يوله بل څخه بيل* اداء كـيږي، لومـړى بـه د غرمـي لمونـځ كـوي بـيا بـه وريـسـي سمدسـتي* دمازديگـر لمونـځ كـوي، يـا اول دمابنـام لمونـځ او وريـسـي بـه سمدسـتي دماسـخوتن لمونځ كوي.

او ددوو لمونځونو يوځـاى والـى يـوازي* او يوازي دغرمي او مازديگر، او دمابنـام او ماسخوتن په مينځ كـي وي، مـثلاً دسـهار او غرمـي، يـا دمازديگـر او مابنام لمونځونه يوځاى كيدلاى نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چې دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهُمَّ أنتَ السَّلامُ، ومِنْكَ السّلامُ، تَبارَكْتَ يا ذَاالجَلالِ وَالإِكْرَامِ، لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»[1]، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ اللهِ»، «الْحَمْدُ للهِ»، «اللهُ أَكْبَرُ» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(۱) ترجمه: د ثنا، ستاينې او لويي ښتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يي کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله څوك منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يي ورکوې، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[1] وايي.

او (بيا به) آيت الکرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چې دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چې دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل ووايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[2].

او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

---

(١) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(٢) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارینه او ښځي* لپاره سنت دي -که چیري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس رکعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

څلور رکعته دغرمي دلمانځه څخه مخکي، او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته دمابنام دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دسهار دلمانځه څخه مخکي.

له أُمّ المومنين أُمّ حبيبه رَمْلَه بنت أبي سفيان ﵄ نه روايت دی وايي: دپيغمبر ﷺ نه مي واوريدل چي فرمايي: «مَا منْ عَبْد مُسْلم يُصَلِّي لله في كُلِّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً غَيْرَ الْفَرِيضَة إلاّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً في الْجَنَّة، أَوْ إلاّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في الْجَنَّة».

ترجمه: هيڅ يو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ كي دفرضو څخه پرته دوولس ركعته بيله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ دغرمي، مابنام، او ماسخوتن سنت نکول، خو دسهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او دپيغمبر ﷺ (طريقه) زموږ لپاره داقتداء او پيروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بيشکه چي دپيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده.

او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما ګوری لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجې د اختلاف په صورت کې يوه معنی لرونکي کلمات

چې په کتاب کې راغلي دي

معنی	کلمه
طرفونه، جهتونه	اړخونه
اهميت	ارزښت
اعضاء	اندامونه
ارزښت	اهميت
مړانه وهلې، بلوغ سن ته رسيدلې	بالغ
ښنګرى، دپښې ګيتې	بجلکه
جسم، وجود	بدن
شامليدل	بر کې لرل
جلا، جدا	بيل
سپې	پښې
خرڅول	پلورل
تپوس، سوال	پوښتنه
رانيول، اخيستل	پيرودل
تنظيم، پالنه	تدبير
اداره، پالنه، کنټرول	تدبير

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتیازي، بولي
توانیدل	قدرت لرل
توپیر	فرق
تهدید	ویرول، ګواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جَمه لمونځ
جنابت	غُسل اوښتل
ځلي	واري
ځنګون	زنګون، ټکې، ټوټکې
ځرګنده	معلومه
ځرګنده	ښکاره، ظاهره
ځرنګوالی	کیفیت
ځنګل	لیچه، مټ
خلګك	خلق
خلیفګان	هغه کسان چي له تیر شوو کسانو نه نمایندګي کوي
خواره	تیت، خپاره
خِیره	ناپاکي، چټلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
دَرَول	نيغ نيول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دويم
ډکي بولي	غُل، غټې بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونياز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثير
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساری	مثل، مانند، همتا، شبيه
سپيدې	دسهار رڼايي، دسبا کيدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دمابنام په وخت کي داسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
نبی	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښیناستل	کیناستل
لاسنیونه	یو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړیدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړیدل، رغښتل
له مینځه وړي	باطله وي، ورکوي
لینګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مینځ حصه
مازدیګر	نمازدیګر
مټ	داوړې نه تر څنګل پوري حصه
محکم	ټینګ، کلك
مریان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك یا څیز چي خلګك یي عبادت کوي
مقیم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معنی	کلمه
شا	ملا
ټاپه	مُهر
ګاډی	موټر
پیدا کول	موندل
پریولي، پریمینځي	مینځي
ورځغستل، منډه وهل	وردانګل
دلاس تلی	وُرغوی
پټون، بنانګه	ورون
قدرت، توان	وسعه
وبلل	وګڼل
وریښتان	ویښتان
یو څند	یو برابر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سریزه ۳
لومړنی خبري ۵
لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ۶
دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............... ۱۴
څلورم رکن: د رمضان دمیاشتې روژه:........................... ۱۶
پنځم رکـن: حـج کـول دهغـه چـا لـپاره چـې د تلـو راتلـو
طاقت* او قدرت یې ولري: ۱۷
دلمانځه اهمیت* ۱۸
طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی ۲۶
تیمم وهل.. ۲۸
فرض لمونځونه ۳۰
دلمانځه اداء کولو طریقه.. ۳۲
د جماعت* لمونځ... ۴۳
دجُمعې لمونځ... ۴۵
دمسافر لمونځ.. ۴۹
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):................................ ۴۹
دوهم: ددوو لمونځونو یوځای کول: ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............ ۵۲
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)........................ ۵۵
دموءلف لنډه پيژندنه.. ۵۷
دلهجي داختلاف په صورت کي يوه معنی لرونکي کلمات.. ۵۸
چي په کتاب کي راغلي دي...................................... ۵۸
دموضوعاتو فهرست... ۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبد الله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد الناصر زلال

بِاللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library